

İSO Kadın Sanayiciler Platformu

8 MART MANİFESTOSU

1- Kadın istihdamı özendirilmeli

Sorun: Gelişmiş ülkelerin çoğunda kadınların işgücüne katılım oranları yüzde 60-80 aralığında. Gelişmekte olan ülkelerde ise bu oranlar yüzde 50'nin altında. Üyesi olduğumuz OECD ortalaması yüzde 62'yken ülkemizde kadının işgücüne katılım oranı yüzde 30 civarında. Bu sıralamada sondan ikinci ülke, yüzde 47.8 ile Meksika. Araştırmalar, kadın istihdamındaki 5 puanlık artışın, yoksulluğu yüzde 15 azalttığını ortaya koyuyor. Dolayısıyla ülke olarak 1 koyup 3 alacağımız yer, kadının iş hayatına katılımını artırmaktır. Ancak 10'uncu 5 Yıllık Kalkınma Planı, 2023 yılında Türk kadınının işgücüne katılımının ancak yüzde 38'e çıkmasını hedefliyor. Bu hızla hedefe ulaşamayacağımızı herkesin bilmesi lazım.

Talep: Kadınının girişim ve işgücü piyasasında daha yüksek oranda var olması gerçeği, Türkiye için bir lüks değil zorunluluktur. 2023 yılında kişi başı 25.000 dolar milli gelire ulaşmak ve dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olmak için, kadın istihdamının çağdaş ülkeler seviyesine çıkartılmasını **İSTİYORUZ**.

Çözüm: 2023 yılında Türk kadınının işgücüne katılımının ancak yüzde 38'e çıkmasını öngören resmi hedef yüzde 50'ye revize edilmeli ve kadın istihdamının önündeki tüm

engeller kaldırılmalıdır. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik genel bir ulusal kadın istihdamı stratejisi bulunmamaktadır.

Kadın istihdamını artırmaya dönük teşvik programlarının tamamlayıcı mevzuatları ya da uygulamadaki düzenlemeleri yeterli olmayabilmekte, uygulanabilirliği sınırlayabilmektedir.

Oluşturulan teşvik uygulamaları, kadınlar açısından insana yakışır iş ve istihdamının artırılmasına dönük bir perspektife her zaman sahip değildir. Yalnızca istihdamın artırılması hedefi ile yetinilmektedir.

Destek programlarında kadın girişimciliği desteklenmekle birlikte kendi hesabına çalışan kadınların ezici çoğunluğunun sosyal güvenlik kapsamı dışında kaldığı göz ardı edilmektedir. Sanayide

Yeni Teşvik Sistemi belgesi, öncelikli olarak tanımladığı sektörler itibariyle kadın istihdamını teşvik eden bir perspektife sahip değildir. Öncelikli sektörler, sağlık, turizm ve eğitim hariç olmak üzere ya erkek çalışanın yoğun olduğu ya da sermaye gereksiniminin yoğun olduğu sektörlerdir.

Kadın istihdamının artırılması hedeflenen sağlık, turizm ve eğitim sektörlerinde ise kadın istihdamı halihazırda nispeten yüksek düzeydedir. En dezavantajlı

sayılan 6. Bölge'de ise kadın işgücünün öncelikle vasıfsız ve ucuz işlerde, iş güvencesi olmayan alanlarda

istihdam edilmelerinin ötesinde bir çözüm formüle edilmemiştir.

2- Kadın girişimci oranı %25'e çıkartılmalı

Sorun: Türkiye'de her 100 girişimcinin sadece yüzde 6'sı kadın. 93 bin kadın girişimci, ülkemizin potansiyelini yansıtmaktan ve zenginlik mücadelesine yeterli desteği vermekten çok uzak. Bu oran Amerika'da yüzde 41, Avrupa Birliği'nde yüzde 28 ve OECD'de ortalama yüzde 25'ken yüzde 6'lık oran kabul edilebilir değil.

Talep: Kadın girişimci sayısında ilk etapta OECD ortalaması olan % 25'in yani 350 bin kadın girişimcinin hedeflenmesini **İSTİYORUZ**.

Çözüm: Kadın girişimciliğini teşvik mekanizmaları sil baştan oluşturulmalıdır. Bu konuda acilen bir Ulusal Kadın Girişimciliği Strateji Belgesi hazırlanmalıdır. Bu belge ve strateji, ilgili tüm tarafların katılımıyla oluşturulmalı ve eylem planları çerçevesinde zamana bağlı somut hedefleri kapsamalı ve mutlaka bütçesiyle birlikte hazırlanmalı ve koordinasyon içinde uygulanıp izlenmelidir.

3- Siyasette ve Sivil Toplum Kuruluşları'nda da kadının adı olmalı

Sorun: Kadın temsili her yerde çok düşük. Mevcut Türkiye Büyük Millet Meclisi, en çok kadın milletvekilinin yer aldığı meclisimiz. 550 milletvekilinin 79'u kadın. Toplumda erkek-kadın oranı neredeyse eşitken, Meclis'te ancak

yüzde 14,3'lük orana ulaşabiliyoruz. Ve bu oran Cumhuriyet tarihinin en iyisi. Adalet ve Kalkınma Partisi'nde 81 il başkanı arasında hiç kadın yok. 957 ilçe başkanının sadece biri kadın. Cumhuriyet Halk Partisi'nde 81 il başkanının sadece biri kadın. 957 ilçe başkanı arasında kadın sayısı ancak 19. Milliyetçi Hareket Partisi'nde 77 il başkanı arasında kadın yok. 860 ilçe başkanından da sadece ikisi kadın. Türkiye'deki 2.924 il, ilçe, belde belediye başkanları içinde toplam 26 kadın var. Oran: Yüzde 0.8.

Talep: Siyasette kadın temsilinin artması ile demokrasi kalitesinin yükselmesi arasında çok net bir orantı var. TBMM ve yerel yönetimlerde kadın temsilinin yükseltilmesini **İSTİYORUZ**.

Çözüm: Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları değiştirilmelidir. Kadınların siyasal yaşam başta olmak üzere karar alma mekanizmalarında yeterli oranlarda temsil edilmesi sağlanmalıdır. Genel seçimlerde kadın kotası, bir sonraki yerel seçimlerde başta kadın adayların yarışacağı bölgelerin dizaynı olmak üzere kadın temsilini artıracak her türlü pozitif ayrımcılık düzenlemesi gündeme getirilmelidir.

4- Kadın-erkek eşitliği güvence altına alınmalı

Sorun: Dünya Ekonomik Forumu'nun (DEF) yayımladığı 2013 cinsiyet ayrımcılığı raporuna göre 136 ülke arasında Türkiye'nin kadın-erkek eşitliği endeksindeki yeri

120'nciliktir. Türkiye'de bir kadın-erkek eşitliği sorunu vardır. Siyasi, ekonomik ve toplumsal alanda kadın erkek eşitliğinin sağlanması, kadının işgücü piyasasına katılımı ve eşit işe eşit ücret prensibinin uygulanması, bu katılımı hayata geçirebilmek amacıyla iş ve özel yaşamın beraber yürüyebilmesinin kolaylaştırılması, aynı amaçla kadınlara yönelik genel eğitim ve mesleki eğitim olanaklarının artırılması ve kadına yönelik şiddet ve tacizin önüne geçilmesi şarttır.

Talep: Kadın-erkek eşitliği politikalarının uluslar arası direktif ve uygulamalara uygun hale getirilmesini **İSTİYORUZ.**

Çözüm: Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ancak eğitim, işgücü piyasaları, siyaset başta olmak üzere kadınların ayrımcılığa uğradığı tüm alanların yeniden yapılanması ve ataerkil yapıların dönüştürülmesiyle mümkündür. Avrupa Birliği mevzuatında yer alan kadın-erkek eşitliğine dair 4 anlaşma maddesi ve 13 direktife uygun yasal düzenlemeler yapılmalı ve takibi sağlanmalıdır.

5- Tüm kadınlarımız okumalı-yazmalı

Sorun: Eğitim temel sorun. 2.6 milyon Türk kadınının okuma yazması yok. Okuma-yazma bilmeyen nüfus içinde kadınların oranı yüzde 82.

Talep: Kadınlarımızın yüzde 100'ünün okuma yazma öğrenmesini **İSTİYORUZ.**

Çözüm: Bunun için kapsamlı bir okuma/yazma seferberliği başlatılmalıdır. Bu mesele, Çözüm Paketi ile birlikte ele alınmalıdır.

6- Kızlarımız en az liseyi bitirmeli

Sorun: Okuma-yazma bilen ama hiçbir okulu bitiremeyen kadın sayımız 7 milyon 300 bin. Sadece ilkokul diplomasına sahip kadınların sayısı ise 8 milyon 600 bin. Kısacası, 18,5 milyon kadınıımız, eğitimsizlik ya da yetersiz eğitim nedeniyle ya ucuz işgücü ya da neredeyse toplumsal hayatın dışında.

Talep: Kızlarımızın ortalama eğitim süresinin 11 yıla çıkartılmasını **İSTİYORUZ.**

Çözüm: Bu konuda yapılması gereken en önemli şey, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına hizmet edecek olan erken çocukluk eğitime ilişkin yasal düzenlemelerin yapılmasıdır. Bu dönemin zorunlu eğitimin içine alınması, toplumsal cinsiyet temelinde bütçelemenin yapılması, kalıp yargıların ortadan kaldırılmasına yönelik farkındalık ve zihin dönüşümü sağlayan eğitim programlarının öğrencilere, öğretmenlere, yöneticilere, ailelere ve karar vericilere uygulanması gerekmektedir. Bunun için kampanyalar, bilimsel araştırmalar ve projeler artırılmalı, kurumlar arası eşgüdümü sağlayacak mekanizmalar kurulmalı, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikalar oluşturulmalıdır.